

מסורת הש"ס

א) צ"ל לא, ב) שבת פג:ושי"ג, ג) בזה כ"ה, ד) לקמן ל"ה, ה) בזה"ח, ו) פ"ש, ז) ומהלכ צ"ק, ח) ב"ה לא כן פ"ן צ"ק, ט) ב"ה לכהן וגירסת צ"ק בכל המורה ט"ה בצינא' בזה שמתנו ט"ה לכהן דחטאת כ"י, י) ונ"ע חוס' ונחסי ל': ד"ה שאל', י"י ע"י רש"א, י"ג צ"ק, י"ד צ"ל דאומדן חוס' קדש כמה אדם כ"י צ"ק וע"ש, י"ה צ"ל דסוגיא, י"ז ג"ל כר"י דלמר ג"מ ללחמיו סהדי משמע דאי איכא סהדי דלא אישתני פמטין עלייהו ולר"מ קאפנין כ"י צ"ק וע"י בלשח"י"ן, י"ח ונ"ע חוס' בימות לז: ד"ה מי וביק' ל': ד"ה וחכמים ובי"מ עב. ד"ה קונסין ובי"ב ל': ד"ה וסכ"א ונחסי קד. ד"ה אמר ר"ע"ן,

גהרות הב"ח

א) בפשטה הסומן הכסרי כ"ל ומית' את נמחק: ב) שרי"ד ד"ה ולאחר שמו וכו' אש"ג דגודל המום בחד שנתו ט"ה: ג) ד"ה עד של' נראה וכו' בו מום סה"ד ואש"כ מ"ה אמר שנתו אינו ראוי לקיימו אפילו יום אחד. וקס"ד אנו"ל בו מום בתוך שנתו קאי וקמ"י אצל מפני השבת אצידה לבעלים דהיינו כהן דשמא' אס כד ישראל' הוי האי צבור לא משכח כהן למיתבי ליה ואי שחית ליה סקריח הצבאר אמרו ראוי לקיימו ל' יום ואי לא משכח כהן שוחטו ומולחו עד שימצא כהן. אלמא ל' יום דקאמר אנו"ל מוס בתוך שנתו קאי: ו) עדיין סינעי.

לעזי רש"י

טייל"א. קודם על העין שמצמצם את ההאיה.

מוסף רש"י

השוחט את הבכור. קודם שמתיר מוס' ואחר כך נראה' את מומו לחכם (ב"צה"ב י"ב).

שיטה מקובצת

א) תורה מה תורה ליום: לילה אח' צבור ליום וילילה: ב) על תיבות' הא מהחם איכא למימר כרבי שק' למעלה לתורות כי לפ"ד ראוי למחוק: ג) תיבת אמר נמחק: ד) ואחר בעל מום כ"י בתוס' לקמן (דף ג' ע"ה): ה) חדש כ"י: ו) לו מום בתוך: ז) שלשים יום או: ח) דגודל בו מום אחר שנתו: ט) שלשים יום (אא): י) בשנה איהו אלו הן: י"א יקבר עי"ן בתוס' (דף ג' ע"ט): י"ב את מומר ר' יהודה: י"ג דהאי לך יהיה נפקא: י"ד משגולת המום הס"ד: טו או שלשה חדשים: טז שמשחתי' גורנין למומין: יז מרביבא ולפירוש' יכול לומר כן בכל: י"ח תיבות שחינו כולה נמחק: י"ט גם הבתן אבל: כן העיקר פי' דמעשר עצמו אין טעון נסכים ואחר עשר טעון נסכים ודא דלא פריך מינה בריש איהו מקובץ בבי הא דקאמר לו שחינו טפל חבור כן העיקר דהוה מצי לשנויי אחד עשר של משערי שלמים הוא כדמשני אמורא הפסח וכן: בלן משמע שרוצה לומר: כס ואת' דהאי תנא תיבת ודא נמחק: יג למקום דרוק מקום שחכם שם: יד לאל בקנסותיו: טז עולמית דסוגיא דשמעתין:

ואידך. דמפיק מוצשרס יהיה לך וגו' ההוא ודאי צחזה ושוק דמודה מישתעי אלא שני ימים נפקא ליה מיהיה לך דמשמע הויה אחרת לצר מו: **שלא מצינו בכל הסורה כולה**. שיתגנו לכהן אלא מרביבא דהאי יג יהיה לך נפקא: **ואידך**. דמפיק מיהיה לך שני ימים וילנה אמת צבור בעל מוס שניתן לכהן מוצשרס יהיה לך נפקא לשון רבים משמע אחד תס ואחד בעל מוס: **ואידך וצשרס**. לא משמע אלא תמימים והא דנקט לשון רבים דלצבורות דכולהו ישראל **קאי: ולאחר שנתו נמי שלשים יום**. אף על גב ג' **דמוס בתוך שנתו נולד טובא: כל י"ב חדש**. עד שיהו לו שנים עשר חדש משגולד יז: **היכא דגולד צו מוס לאחר שנתו**. ראוי לקיימו שלשים יום משגולד המוס דלאחר שנתו דמתני' ה"ק ואס לאחר שנתו נולד המוס יקיימו שלשים יום: **צומן כוס**. שאין תס ראוי לבלוס: **עד שלא נראה להראותו לחכם**. שלא נפל צו מוס(ג) **אחר שנתו: אינו ראוי לקיימו אפילו יום אחד**. וקס"ד אנו"ל צו מוס בתוך שנתו קאי וקמ"י אצל מפני השבת אצידה לבעלים דהיינו כהן דשמא' אס כד ישראל' הוי האי צבור לא משכח כהן למיתבי ליה ואי שחית ליה סקריח הצבאר אמרו ראוי לקיימו ל' יום ואי לא משכח כהן שוחטו ומולחו עד שימצא כהן. אלמא ל' יום דקאמר אנו"ל מוס בתוך שנתו קאי: **ו) עדיין סינעי**.

דברייתא גופה איכא לספוקא דאיכא למימר הא דקמ"י לאחר שנתו אין ראוי לקיימו כו' הכי קאמר גולד צו לאחר שנתו אין ראוי לקיימו כו' ועלה לכה אצל מפני השבת אצידה כו': **או דלמא קודם שנתו**. כלומר אס גולד מוס קודם שנתו נמי קאמר דלאחר שנתו שלשים יום: **משמינן לו ט"ו אחר שנתו**. אלמא ל' יום דקמתי מתני' אנו"ל צו מוס לאחר שנתו קאי דאי גולד המוס בתוך שנתו אפילו יום אחד יכא למימר דניתא ליה אחר שנתו שלשים יום דלית ליה אלא השלמה דקדקתי צברייתא ושמעתי' מינה דאי בתוך שנתו גולד המוס חדש או יט חדשים ראוי לקיימו עד שנתו דהא כתיב שנה ואי לאחר שנה גולד מוס או קרוב לסיום שנתו יהצינן ליה שלשים יום משגולד המוס: **נוספין לו שלשים יום**. אס גולד אחר שנתו: **שנה שנה שנה שנה שנים משמע**. שלשים יום בשנה חסודין שנה לצדרי הכל צפירקא קמא דראש השנה (דף י'): **השלמה אין מיהבא לא**. מיהבא שלשים יום שלימים לא **יהצינן: מרתנא' והרעה' מומו**. לאחר שחיטה ונמצא קבוע: **גב' דוקין**. טייל"א כמו הנוטה דרוק שמים (יעשיה מ): **משחתי' מפני אכר מיתה משתנה העין ואף על גב דהשתא מיתחוי קבוע אי הוה חוי ליה מחיים הוה מיתחוי עובר: שצגוף**. כגון נסדקה אנו: **מפני המשחתי' כלומר מפני דוקין שצנען שמשחתי' יט גזירה למומין שצגוף אף על פי שאין משחתי' מתנ'**

ואידך אי מהתם איכא למימר חזה ושוק של תורה ז' ואידך אמר קרא לך יהיה הוסיף לך הכתוב הויה אחרת בבכור ואידך ב' **הא מהתם איכא למימר האי יהיה לך *לימוד על בכור בעל מום שנותנו לכהן** **צ** שלא מצינו לו בכל התורה כולה ואידך ג' אמר ובשרם אחד תם ז' ואחר בעל מום ואידך ובשרם דהני בכורות דכולהו ישראל קאמר: גולד לו מום בתוך שנתו ראוי לקיימו כל י"ב חדש ז':

ואידך אי מהתם איכא למימר חזה ושוק של תורה ז' ואידך אמר קרא לך יהיה הוסיף לך הכתוב הויה אחרת בבכור ואידך ב' **הא מהתם איכא למימר האי יהיה לך *לימוד על בכור בעל מום שנותנו לכהן** **צ** שלא מצינו לו בכל התורה כולה ואידך ג' אמר ובשרם אחד תם ז' ואחר בעל מום ואידך ובשרם דהני בכורות דכולהו ישראל קאמר: גולד לו מום בתוך שנתו ראוי לקיימו כל י"ב חדש ז': **איבעיא להו היכי קאמר גולד לו** **י** בתוך שנתו ראוי לקיימו כל י"ב חדש ולאחר שנתו נמי שלשים י' או דלמא היכא דגולד בו מום בתוך שנתו ראוי לקיימו כל שנים עשר חדש ותו לא והיכא דגולד י' לו אחר שנתו אינו ראוי לקיימו אלא שלשים י' ח"ש דתניא בבכור בזמן חזה עד שלא נראה להראותו לחכם ראוי לקיימו שתיים ושלוש שנים ומשנראה להראותו לחכם גולד לו מום בתוך שנתו ראוי לקיימו כל שנים עשר חדש אחר שנתו אינו ראוי לקיימו אפילו יום אחד ואפילו שעה אחת אבל מפני השבת אבידה לבעלים אמרו ראוי לקיימו שלשים יום ועדיין תיבעי לי שלשים יום אחר שנתו או דלמא קודם שנתו ת"ש גולד לו מום בחמישה עשר יום בתוך שנתו משלימין לו חמישה עשר יום אחר שנתו ש"מ מסייע לרבי אלעזר דאמר רבי אלעזר נותנין לו שלשים יום משעה שגולד בו מום איכא דאמרי א"ר אלעזר מגין לבכור שגולד בו מום בתוך שנתו שנותנין לו שלשים יום אחר שנתו שנאמר **לפני ה' אלהיך תאכלנו שנה בשנה** **י** איזו הן ימים החשובין שנה הוי אומר אלו שלשים יום מיתבי גולד לו מום בחמישה עשר יום בתוך שנתו משלימין לו חמישה עשר יום אחר שנתו השלמה אין מיהבא לא תיובתא דרבי אלעזר תיובתא: **מתני'** **א** השוחט **ב** את הבכור ומראה את מומו **ג** ר' יהודה מתיר רבי מאיר אומר יהואיל וגשחט שלא **ע"פ מומחה אסור** **ה**מי שאינו מומחה ורואה את הבכור וגשחט על פיו הרי זה יקבר **י** וישלם מביתו: **גמ'** **א**מר רבה בר בר חנה בדוקין שבעין דבולי עלמא לא פליגי דאסור מפני שהן משחתי' לא נחלקו אלא במובי'ן שבגוף דרבי מאיר סבר גזרינן מובי'ן שבגוף אטו דוקין שבעין ורבי יהודה סבר לא גזרינן מובי'ן שבגוף אטו דוקין שבעין תניא גמי הכי השוחט את הבכור ומראה את יט מומו ר' יהודה אומר בדוקין שבעין אסור מפני שהן משחתי' שבגוף מותר מפני שאין משחתי' רבי מאיר אומר אחד זה ואחד זה אסור מפני שהן משחתי' מפני שהן משחתי' סלקא דעתך שבגוף מי משחתי' אלא מפני המשחתי' אמר רב נחמן בר יצחק מתנ'

כח.

שלא מצינו **צו בבד** התורה בזה"ש פי' צקונטרס שיתגנו לכהן אלא מריבויא י' לפירשו **י** כן יכול לומר בכל דרשות ומפרש ר"י דהכי קאמר שלא מצינו לו בכל המורה כולה י' שיתגנו **י** כולה כיוצא בזה דחטאת ואשם שהם לכהן כשקריצין למזבח אס הוממו שהמזבח מפסיד חלקו מפסיד גס י' לכהן אצל צבור אפילו בעל מוס דכהן הוא וכן(י) ההיא דפרק שמי מדות (נמנות דף א'): גבי נסכים לכבש האחד זה אחד עשר של מעשר שלא מצינו לו בכל המורה כולה שיהא טפל חמור מן העיקר **י** דהוה מצי למימר אחד עשר של מעשר יוכיח כדמשני אמותר מפסח וכן בשבת צפ' אמר ר' עקיבא (דף פג:.) זה היטמו של צו שלא מצינו בכל המורה כולה דטומאה המסכת טעמא:

ואידך ובשרם דהני בבורות דבזיהו ישראל קאמר.

בסוף אחזה מקומן (ונחסי י"ג לז). משני רבי ישמעאל מוצשרס דהנך **י** [בצורות] קאמר משמע יא' רוצה לומר דקאי אצבור שור וכשב ועז דכתיב לעיל מיינה ושינויא אחרינא הוא וא"ת יט' והא תנא לא דריש מידי מוצשרס לשון רבים וצסוגיא דהתם לעיל (שס דף ט:.) דריש ר' יוסי הגלילי דמו לא נאמר אלא דמס חלבו לא נאמר אלא חלכס לימד על צבור ומעשר שטעונין מתן דמים ואמורין למזבח וי"ל דפלוגתא היא דר"פ בית שמאי צוצחים (דף ג.) ורבי ישמעאל נפקא ליה מדס זצחין וצחין ישפך: **עד שא** **נראה להראותו לחכם**. פי' צקונטרס שלא נפל צו מוס וקשה מאי ראוי לקיימו שנים ושלס שנים על כרחי' יקיימו דוחק לפרש ראוי לשון חייב כי ההיא דערבין (דף כח:.) **ד** דמקדישין אומרו הקדש עילוי כמה אדם רוצה ליתן בקרבן זה לעשותו עולה אע"פ שאינו ראוי דפירשו כמו אע"פ שאינו חייב והוה מצינן לפרש דנקט ראוי לקיימו כלומר ואין זקוק לכנסו לכיפה אע"פ דשאר קדשים שהקדיש והחזירם צומא הזה אמרינן צפ"ק דע"ז (דף יג.) צהמה מעקר דנועל דלת צפניה והיא מתה מאילניה אצל היה משמע דאס היה רוצה לכנסו לכיפה כוונס ומעשים בכל יום ששומרים אותם עד שיפול צהס מוס וגרלא לפרש עד שלא נראה להראותו לחכם שלא נודמן לו מוס אחר שנפל צו מוס שאין זקוק להוליכו **יט** צמקוס רחוק למקוס שהחכם שס: **מפני השבת אבידה בצעזעים**. פי' צקונטרס דהיינו כהן דזימנין דלא משכח כהן למיתבא ליה ואס ישחטנו מיד יסרח לפיכך ראוי לקיימו שלשים יום אחר שנתו ואומר רבי דמיירי ציד כהן וא"ש עכשיו לצשר ונתנו לו חכמים ומן ל' יום אצל ישראל לעולם ממתין עד שימצא כהן: **רב' מאיר סבר גזרינן מובי'ן שבגוף כו'.** ואומר רבי דאע"ג דלמרינן צריש אף על פי (כצורות דף יז.) דהלכה כרבי מאיר גגזירותיו הך דהכא קרי ליה צסמון קנסא דקא קנים ר' מאיר ובשאלתות דרבא דרב אחאי פירש דהלכה כמותו דוקא

רביע

<div></div>	<div>עין משפט</div>
<div></div>	<div>גזר מצוה</div>
<p>יג א מיי פ"א מהל' צבורות הלכה ג:</p> <p>יד ב מיי פ"א מהלכות צבורות הל' יא סמג עשין קמא טוש"ע י"ד סימן טז סתף ט:</p> <p>טז ג מיי שס הלכה ט טוש"ע שס פתי' ח:</p> <p>טז ד מיי פ"ג מהלכות צבורות הל' ד סמג עשין ריא טוש"ע י"ד סי' שי סתף פ:</p> <p>יז ה מיי שס הלכה ו סמג שס טוש"ע שס סתף ג:</p>	

תורה אור השלם

- לפני י"י אֱלֹהֶיךָ תֵּאבְדֶנּוּ שָׁנָה בְּשָׁנָה בַּמִּקְדָּשׁ אֲשֶׁר יִבְנוּ יְאֹתָהּ וּבִמְקָרָהּ: דברים טו כ

רבינו גרשום

זו ריום משנה זו היינו ב' ימים מיכן שנאכל לשני ימים: איכא למימר בחזה ושוק של תורה. והיינו נמי שלמים ואינו נאכל אלא ליום וילילה: ורב. הדר כתוב בספיה דקרא לך יהיה הוסיף לך הכתוב הויה אחרת בבכור. כלומר יום אחד יותר מתורה: שלא מצינו בכל התורה דבכור בעל מום אלא כהנא: ובכשרם. דהני בצורות קאמר **א**) אך בכור כשב או בכור עז וגו' מחממים ולא מבעלי מומין: עד שלא נראה להראותו לחכם. כלומר קודם שיפול בו מום ראוי לקיימו ב' או ג' שנים אין אס שם כהן: ומשנראה להראותו. כלומר כשנפל בו מום אבל מפני השב אבידה לבעלים אמרו ראוי לקיימו ל' יום דבין כך ובין כך שמו יבא כהן שאם ישחטנו קודם שמו יסריח קודם שיבא כהן: ועדיין תבעי לך ל' יום. גולד לו מוס בתוך שנתו או לאחר שנתו דוראי היכא דגולד שנתו שנתו יכול לקיימו מוס קודם אם יוכל לקיימו כל שנתו ושורב ל' משלימין לו חמישה עשר יום אחר אחר מומו ולא ל' אחר שנתו כשנפל בו מוס בתוך שנתו: אבל אם גולד בו מוס לאחר שנתו נותנין לו ל' אחר שנתו. ואס גולד בו מוס בחלת שנתו נותנין לו כל שנתו ולא יותר: משעה שגולד בו מום. אס גולד בו מוס בסוף שנתו: השלמה אין מיתבא לא. כלומר דלא יהיבני ליה לאחר שנתו כלום: השוחט את הבכור ומראה את מומו. (למימרא) [כלומר] לאחר ששחטו: ר' יהודה מתיר. והואיל ומראו לחכם: ר' מאיר אומר הואיל ונשחט שלא על פימומחה. כלומר הואיל ולא הראהו קודם שחיטה אע"פ שמראה לו לאחר שחיטה והוי מוס קבוע אפילו הכי קניס רבי מאיר דאסור: בדוקין שבעין. אס מראה אותם לאחר שחיטה מפני הכל אסור. מפני שהן משחתי' לאחר מיתה: אלא אימא מפני המשחתי'ן. דוקין שבעין דקניס מומין שבגוף דלא מישחתי אטו

- ג' יצטו סלן צמו כמחסי דף גז. ובשרס דהני צבורות קאמר ועי' חוס' סלן ד"ה ואידך.